

Magazin za kulturu, umjetnost, nauku i obrazovanje

Zlata Žunić

lustratum non omittenda

Ko iskreno i strasno ljubi Istinu, Slobodu i Otadžbinu, slobodan je i neustrašiv kao Bog, a prezren i gladan kao pas.

P. Kočić

Postoji jedna konstanta istorijske zakonomjernosti deklinacije i inklinacije unutar zatvorenih i otuđenih državotvornih struktura, ali i izvan jedinstvenog ekonomsko-političkog entiteta, gdje se milenijima, uz neznatne kozmetičke zahvate, održava tek jedno zlatno i učinkovito pravilo moći, za koju se ubija, laže, kleveće, jednom rječju, čine zlodjela. Motiv i cilj te norme, od iskona, su nepromijenjeni: ovladati stvorenim i prirodnim resursima, uz dosljedno održavanje davno uspostavljenog dužničkog ropstva, upakovanog u lijepo dizajniranu ambalažu ljudskih prava i sloboda, sa bogato podvezanom mašnicom od purpura, da bude uvjerljivije, jer asocira na ljubav, na slobodu kojih nema. I, pritom učiniti sve da se jurisdikcija, ni carska ni spahijska, ne odnosi na najkvarljiviji stratum iz Raja izgnanih, zaštićenih imunitetom od istih zakona koje kroje za puk, čiji mandat koriste kao svoje neotuđivo pravo, suprotno kodexu elementarne etike.

Primjereno rečenom su i enormno visoke plaće naših domaćih gura političkog i ekonomskog kolapsa koje, kao da odašilju urbi et orbi poruku, kako je najdragocjeniji doprinos razvitku čovječanstva sijanje siromaštva, ispranje mozgov podanika Stradija do tabula raze i depopulacija, a za život u zdravlju i rahatluku. I, sve to uz mainstream koketiranje sa upotrebom čovjeka kroz jeftini turbo-folk performans promiskuitetnih očeva, nestašne velike i male braće, veselih sestara, usopljenih majki, osionih strina i tetaka, čiji krug

životnih intresovanja počinje u plexusu i završava na dnu trbuha, blizu jedinog izvora i uvira potreba i želja, uz neizostavnu priču o visokom IQ. Valjda da se zasjeni prostota i sakrije bizarnost manipulacije pučastvom, posebno onim dijelom bez oslonca u dijaspori i emigraciji, satjeranim uza zid neimaštjom, bolešću i stalnim generiranjem recesije sa pedeset postotnom nezaposlenošću, o čemu Noam Čomski postavlja logički aksiom bezbjednog denominiranja cijena na tržištu rada. Koja to vlada u svijetu, osim onih u angolama, istina, do prve strijelice sa kurareom, opstaje na tronu sa poražavajućim rezultatima dalekosežne devastiranosti privrednog i društvenog tkiva, na čijim je razvalinama osmišljenom strategijom, već u prvom poratnom petoljećju prebogatih donacija i povoljnih kredita, bilo očekivano tehničko-tehnološko, kadrovsko i ekonomsko restrukturiranje, u okviru dogovorenih reformi za euroatlantske integracije? Dakle, već napisanog i prevedenog u sam osvit rata, a obnarodovanog u britanskom Economistu, u intervju sa Jeffry Saxom, gdje se prvi put pojavljuje kodni naziv *Deseterac*, ili projekat izgradnje ekonomske unije deset vodećih država na Mediteranu. Demokratska, zasigurno, nije! Svakom iole odgovornom ljudskom biću, bio bi nepojmljiv čin pružiti ruku prema nabrekloj koverti i trošiti nezarađeno na s-audijce, uživajući u luksuzu iz otetog sa trpeze staraca i djece. Razvijenim zemljama Zpada koje se sa nama hrvu po Briselu, bilo bi puno jeftinije sve nesite raseliti, i ostaviti vukovima i divljim zvijerima jedno osebujno, i rijetko lijepo i bogato stanište. Možda bi ga umjeli daleko bolje iskoristiti, nego li to ljudi čine!

„Suviše je ovaj narod patio od nereda, nasilja i nepravde, i suviše navikao da ih podnosi sa podmuklim roptanjem ili da se buni protiv njih, već prema vremenima i okolnostima. Između zlokovarnih, osvetničkih misli i povremenih pobuna prolazi im gorak i pust vijek. Za sve drugo, oni su neosjetljivi i nepristupni. Ponekad se čovjek pita da nije duh većine balkanskih naroda zauvijek otrovan i da, možda, nikad više neće ni moći ništa drugo do jedno: da trpi nasilje ili da ga čini.“

Andrić

Tek sada, sa ove vremenske i emotivne distance, možemo mjeriti količinu uloženog sa onim što smo, na kraju, uspjeli sačuvati samo za sebe. Naprosto, bilo je nimalo decentno i prihvatljivo da otmjena i dostojanstvena ličnost svoj ego spušta ispod pojasa, koristeći ga kao jedinu vodilju kroz život, u stilu pijačnih nona, što svako jutro izvikuju najbolju ponudu, žesteći se šporkim jezikom na konkurenciju i, u isto vrijeme se licemjerno cereći poznatoj mušteriji, iza čijeg odlaska slijedi mitraljeski rafal reptilskih epiteta...Sjetim se Miljenka Smoje i njegovih likova iz malog i velog mista. To smo mi onda i sada, tačnije, vrlo brojan stratum, izmilio ispod tanke pokorice civiliziranosti koja je sve manje uvjet statusa, i društvenog, a i ekonomskog, pa i kulturološkog. Infiltrirao se sitem negativne selekcije, sada već duboko inokuliran i u obitelj, pa se na površinu podigao onaj uspjereni talog koji je samo

čekao na prvu buru! Pobjednici su likovi jakog želuca, već viđeni hipokriti, čije su nezdrave ambicije poodavno debelo nadmašile njihove mogućnosti i talente. Utoliko su i opasniji! Ponovo mi misao odleti na maestralni Al Pačinov monolog iz Đavoljeg advokata:

„Edi Barzun. Edi Barzun. Pazio sam ga kroz dva razvoda. Lečenje zavisnosti od kokaina i trudnu recepcionarku. Božije stvorenje, a? Naročito Božije stvorenje? Upozorio sam ga, Kevine. Stalno sam ga upozoravao. Gledao sam ga kako skakuće sa jedne stvari na drugu. Kao jebena igračka na navijanje. Kao 100 kilograma samouslužne pohlepe na točkovima.

Sledeći milenijum je iza ugla. Edi Barzun. Dobro ga pogledaj, on je primer za sledeći milenijum.

Ti ljudi... nije tajna odakle dolaze.

Izoštriš ljudski apetit sve do tačke kad počne razdvajati atome snagom svoje gramzivosti. Gradiš ego veličine katedrale. Spojiš optičkim vlaknima svet sa svakim snažnim nagonom. Namastiš i najdosadnije snove sa dolarsko zelenim... pozlaćenim fantazijama sve dok svako ljudsko biće ne postane car, postane sam svoj Bog. I gde možeš odatle da kreneš? (Pogrešan put!)

Nil sapientie odiosius acumine nimio - Mudrosti ništa nije mrsnije od pretjeranog oštroumlja

Prateći tokom ovog pretoplog ljeta godine gospodnje 2013., agendu priprema za predstojeću jesen elite, preumorne od međusobnih plećkanja i borbi za prijestolje, te nespretno konstrukcije i instalacije demagoga naci marketinga pred popis stanovništva, prvi u više od 20 godina, uz već otužnu priču i nerazumljivo, gotovo aspužno nadmudrivanje o realiziranju odluke suda u Strazburu prema tužbi Sejdić-Finci, a sve u znaku početka nove školske godine kao prilike za dopunska koškanja o jezičkoj politici, nacionalnoj grupi predmeta i vjeronauci, što se doimalo kao spremanje nužne zimmice, zapitah se, u posvemašnjoj konfuziji: kakav to grijeh plaća cijeli ljudski rod kao tribut ljenosti i ispraznosti, preduboko zagnjuren u ostrašćen i nemilosrdan kainski obračun, gdje visokosofisticirane tehnologije i neslućena naučna otkrića služe kao oružje kojim čovjek čovjeku, u ime slobode, u ime života, dokazuje koliko je bratska ljubav slijepa? Jer, nezamjenjiv mizanscen za organizirani kaos su naša žestoka, besprincipijelna prepucavanja kojim, valjda, gladne i ostarjele vojnike redefinirovane prošlosti, osiromašene i zbunjene, besplatno zabavljaju majstori velikih i malih igara, da zaborave koliko su nestali u novoj pragmatičnoj paradigmi patriotizma, gdje su radom stečeno pravo na čovjeka dostojan život i naknađivanje izgubljenog i propuštenog, odgođeni na neizvjestan rok! Cijeli taj scenario upotrebe čovjeka i mentalnog manipuliranja, neodoljivo asocira na

Platonovu usporedbu razumijevanja i nerazumijevanja najviših ideja kroz čuvenu parabolu o pećini u VI knjizi Države! Naime, nerazumijevanje ideje Dobra paralizira ljude koje prikazuje kao sužnje prikovane za stijenu u pećini. Oni ne mogu glave svoje u krug okretati i bulje na površinu ispred sebe. Na toj se površini reflektiraju sjene predmeta koje pronose iza zida neki njima skriveni ljudi, dajući im zvučne efekte i sužnjima stvaraju doživljaj svijeta, uvjereni da je to jedini i pravi svijet. Predmeti se u pećini ne gledaju kroz ideju Dobra, odnosno u svjetlosti Sunca, već u lažnoj svjetlosti vatre, kao u Karagoz pozorištu sjena. Zato oni nisu ni pravi predmeti, već oponašanjem stvarnosti, iskonstruirani. Iako nisu površni, već imaju i volumen, nemaju bitka i žitka u sebi. Odvojeni su od svoje ideje! To su puki stereotipi koji se mehanički izmjenjuju jedan za drugim, stvarajući privid neke žive interakcije.

Razbijanje stereotipa traži osobnu hrabrost, a ona je unutarnja snaga da napustimo poznato, da izađemo iz pećine, jer vani je tajna slobode!

Cijelo to vrijeme trajanja demokratske nebesko-rovovske debate sunce maćehinski prži Plavu Planetu, rušeći i posljednju iluziju da su lomače Srednjeg vijeka nestale zauvijek. I, bijaše, u dobar čas, i Kurban bajram, da potvrdi rješenost klero-nacionalne elite na diskurzivnu solidarnost u tumačenju odricanja i žrtvovanja, kao primarnog uvjeta za put do dženneta/raja u slavu jedinog Stvoritelja, o koga se, od iskona, spotiče samo sirotinja. Jer, kad organizam na kome se udobno parazitira napravi odveć krupne korake ka progresiji svjesnosti vlastitog postojanja, osnaži i postane samouvjerenom zahtjevan, tada se, po pravu koje štiti tzv. privatnu svojinu, (šta je sa kreatorima i stvaraocima te, rekla bih prije "otuđene svojine" i njihovim pravom?) u tišini ilegale sklanja ukupna novčana masa u opticaju. Cilj nevidljive operacije je uspostaviti sigurnosni bedem oko vlasnika kapitala i njihove odabrane političke vrhuške, kako radnik ne bi mogao steći ekonomsku neovisnost cijenom svoga rada (noćna mora kapitalista), najefikasnijim oružjem za dokidanje apsolutne supremacije i dominacije pojedinaca u grupa, relativizirajući, tako, uzurpiranu ulogu gospodara života i smrti. Pa se, primjerice, krediti za otplatu stana, ili poslovnog prostora, preko noći udvostruče, uz sva ostala fiskalna davanja, gradeći najvišu branu protoku ideja, istraživačkog rada i inovativnosti, rječju-znanju i vještinama, pretvarajući potpuno benigno stratum, očito Olimpu zastrašujuće konkurencije istinskih stvaralaca materijalnih dobara, u pauperizirani lumpenproletarijat koji se počinje klati zbog onih drugih koji su im oteli hljeb iz usta, proporcionalnom alavošću dojučerašnjih istih, ili malo većih kokuza.

Enigma i stigma

Mašinerija za "promociju" ovako snobovskog sinopsisa, svako malo, vrši opsežne pripreme za svoj teatralni nastup u ulozi ideologa dogmatičara, najprije dugoročnim zaglupljivanjem jednih, a potom sistematskim sklanjanjem drugih, nekooperativnih, iliti onih

"što se prave pametni". Jer, veliki učitelj Seneka je još davno primijetio: Nil sapientie odiosius acumine nimio - Mudrosti ništa nije mrskije od pretjeranog oštroumlja! Ostali nastoje, pod visoku cijenu koju prebacuju, u pravilu, na tuđa nemoćna leđa, postići sve "ovdje i sada", ne misleći na muku svog "izabranog hranioca", sve dok ovaj ne klone iscrpljen i, silom prilika, uskrati trošarinu godspodarima, već potpuno lišenim opreza da ništa nije zavijeka garantirano, te da circulus viciosus od prapostanka svijeta mijenja pravila igre, pa objekat postaje subjekat, et vice versa. Ili, po naški, dok ne izgube izvor nimalo hipotetskih reketeiranja. Prema Hajdegerovom tumačenju, toj i takvoj metafizici je imanentno nasilje, kao specifikum čovjekova opstanka: „Metafizika je “fundamentalistička” u svojoj pretenziji za prvim i posljednjim utemeljenjem, gdje se temelj (fundament) samorazumljivo tumači u smislu postojanosti, bezvremenosti i vječne biti. Vladavina metafizičkog temelja znači vladavinu jedne same i apsolutne istine, istine koja je nasilna spram svakoga drugog i drukčijeg obrasca interpretacije i, stoga, totalitarna.“

Činjenica je da je riječ o veoma jakim strukovnim udruženjima manipulativnih i nimalo senzibilnih poklonika abakusa za kontrolu nad svijetom: ljudima superega, za koje se mogu opkladiti da ne umiju uključiti perilicu za veš, sebi opeglati košulju, napraviti jaje na oko, a kamoli popraviti bicikl, dok mu je najmoderniji kompjuterizirani auto „torba u glavi“, ako samo jedan čip otkaže. Ili, nedajbože, snalaziti se na internetu i koju suvislu napisati, jer ljudi žele čuti ono što plaćaju! Za takvu namjenu oni imaju svoju ergelu rasnih lipicanera, po pravilu osrednjih stručnih potencijala, sa jasno definiranom i šifriranom ulogom: piramida moći ne smije biti urušena ugrožavanjem daljeg raslojavanja na bogate i siromašne, i time dobrano narušena sigurnost generacije planski usmjerenih na crvene tepihe, pomno biranih nasljednika trona privilegija i nerada, ljubavnih afera i sukoba svakojake vrste.

Preživjele artefakte tih i takvih etičkih standarda nije teško reanimirati i prihvatiti, posebno ima li se u vidu da odluke o kadrovskom ekipiranju donose upravo oni, tvrdeći da ih plaćaju. Možda, ali čijim novcem? Nekoliko generacija naših „spasitelja“ će preživjeti čuvajući jedni drugima leđa. Na njihovu žalost, socijalni procesi su podložni prirodnim zakonima, pa će evolucija vrlo brzo morati ispravljati sve što je generirana devolucija dovela do bezumnog kolapsa. I, ponovo ćemo loptu na centar, ali ovaj put, s tim saznanjima neka ide i pamet u glavu: nema na Zemlji božijeg trusta trutova, niti konstante simbiotskog zagrljaja pojedinca i vlasti! Na kraju balade, sve postaje enigma i stigma!

PR
DIOGEN pro kultura
<http://www.diogenpro.com>

DO NOT COPY